

Cobles en
lloança de
la Mare de
Déu del
Gresolet

Venerada
a Saldes,
bisbat
de
Solsona

Puix voleu ser venerada
en aquest lloc tan quiet,
sigueu la nostra advocada,
Maria del Gresolet.

Un jorn de ciutat fugíem
en estol de joventut,
que en nostra vida sentíem
desig d'alta solitud.
I en la clara matinada
pelegrinava el cor net
per prendre-us per advocada,
Maria del Gresolet.

Fonts del Bastareny i Balma
eren el nostre camí
i venia una gran calma
de la Serra del Cadí.
La nostra vida, aixecada
pels cims, tenia gran set
d'aigua i de Vós, venerada
Maria del Gresolet.

Les ovelles s'enfilaven,
cotonoses, pels penyals,
i un parell de corbs volaven
amagant-se pels fondals.
Vora la masia closa
hi havia un poquet de blat
i una pau tota plairosa
en el matí assolat.

De les falgueres s'alçaven
papellones a pleret
que, voltant-nos, ens guiaven
vers la vall del Gresolet.
I els camins del cim finien
i venien nous camins
que ens xuclaven i es perdien
ça i enllà del bosc de pins.

¡Quin bosc teniu, Verge bruna!
Els pins són alts com l'anhel.
Com s'hi deu penjar la lluna
les nits que passa pel cel!
El raig del sol hi entra a penes
i es veu tot just el cel blau.
I els pins branden com antenes
d'una misteriosa nau.

Les soques són com les pautes
d'una oració o lament.
Són com d'una orgue les flautes
que prova de tocar el vent.
La nostra vida aquell dia
tota era en contricció
i als ulls humits s'encenia
un desig de perfecció.

I dintre del bosc deixàvem
tot el que ddiem malalt;
nostre front humiliàvem
amb un poc de Parsival.
Oh Verge de la vall closa,
com calmeu el nostre estrall!
Oh porta misteriosa
que obre el bosc a vostra vall!

La nostra vida baixava
vers Vós en gran abundor,
i el Pedra-força ens mirava
com una reconvençió.
Mes Vós, Verge humil i bruna,
ens acollíeu de grat.
Ereu bruna com la lluna
i humil com la pietat.

I ens mostràveu, benaurada,
al costat el Jesuset.
Verge bruna, Verge amada,
siguen la nostra advocada,
Maria del Gresolet.
Passeu la vostra corona
per damunt nostres fatics.
Deu-nos aquella tan bona
tranquil·litat dels amics,
i, si cal, la vall pregona
per omplir-la d'enemics.

Per la pau extasiada
del vostre racó silent,
per l'altra pau ofrenada
dalt del cel eternament,
vora la figura armada
de Sant Jordi, patró ardent,
i l'altra Verge invocada
del Montserrat amatent;
per la vida, tan amada
i la Mort, amb el cor net,
sigueu la nostra advocada
Maria del Gresolet.

Vl. Ora pro nobis, Sancta Dei Génitrix.

Rl. Ut digni efficiámur promissionibus Christi.

OREMUS: Concède nos fámulos tuos, quæsumus Dómine Deus, perpétua mentis et córporis sanitáte gaudére: et glorióse Eeátæ Meriæ semper Virginis Intercessióne, a præsentí liberárl tristítia, et ætérna pérfrui lætítia. Per Christum Dóminum nostrum. Rl. Amen.

Puix vo-leu ser ve-ne-ra-da en a-quest lloc tan qui-et: si-au la nos-tra ad-vo-
ca-da, Ma-ri-a del Gre-so-let. Un jorn de ciu-tat fu-gi-em, en es-tol de jo-ven-
tut, que en nos-tra à-ni-ma sen-ti-em-de-sig d'al-ta so-li-tut. La nos-tra à-ni-ma exta-
sia-da pels cims te-ni-a gran sed, d'ai-gua i de Vos, ve-ne-ra-da Ma-ri-a del Gre-so-let.

En el terme municipal de Saldes, del bisbat de Solsona, a 1.360 metres damunt el nivell del mar, s'alça una senzilla i antiquíssima ermita dedicada a la Mare de Déu, sota l'advocació del Gresolet.

Aquesta mariana advocació de Gresolet prové, segons alguns, del nom de la petita i joliva vall on es venera la imatge de la Verge. I, per cert, que escau bé aquest nom a dita vall, puix que per la seva configuració en té la forma. Els tres becs d'aquest imaginari i gegantí gresol són la clotada del Collell, la sotxada del Coll de Bauma i l'Estret de la Moranta, pel qual s'escorre rialler i enjogassat el petit riu que porta el mateix nom de la vall que travessa.

Encinglerades i feréstegues serralades cobertes per milers de pivets i faigs, presidides pel gegant Pedraforca (2.500 mts.) tanquen aquesta petita vall, d'una bellesa i solitud corprenedores.

L'origen de la imatge de la Verge del Gresolet ens és totalment desconegut. El P. Narcís Camós, O. P., que la visità a mitjans del segle XVII, en el seu famós «Jardín de María plantado en el Principado de Cataluña», es limita a dir: «...que parece señala [el Pedraforca] a los fieles que en aquel lugar se venera esta imagen que descubrió el Cielo cerca de una grande peña que hay a un tiro de palete lejos de su capilla entre poniente y septentrión, para cuya invención tomó por instrumento el Cielo un buey de Saldas, que por aquellos lugares apacentaba, moviéndole su instinto con algún secreto no sabido de los hombres por menudo, aunque se dilató mucho su efecto, descubriendo aquella Flor que a tantos corazones de fieles había de recrear, dejando consolados a los que de tan diferentes partes la visitan...»

Sortosament, malgrat la sistemàtica destrucció d'imatges religioses portada a cap durant l'any 1936, actualment és venerada la primitiva imatge, la descripció de la qual, ben detallada per cert, ens va deixar el P. Camós, en el seu esmentat llibre. Diu així: «Su imagen es de madera, está sentada, ha sido pintada y casi no se conoce su color antiguo. Tiene la derecha larga, los pies agudos y lleva toca que le llega a las espaldas. De alto tiene dos palmos y medio, y es morenita. El Jesús tiene en la rodilla izquierda, el cual tiene un libro cerrado, y en su izquierda, hacia el pecho, y le falta la mano derecha. Está descalzo y despintado en su vestido, como la Virgen, es morenito también y miran al pueblo los dos.»

L'església o capella no ofereix cap interès en l'aspecte arqueològic. És de petites dimensions i està coberta per la típica volta de canó. En el seu origen va ésser un petit convent o casa de donats, la fundació de la qual es deu a Guillem, Vescomte de Cardona, que va ésser un dels catalans que l'any 1232 acompanyaren el rei Jaume I a la presa de Burriana, en temps de la conquesta de València.

Un altre Cardona, anomenat Ramon, confirmà, en el segle XIV, la fundació feta pel seu avantpassat, el Vescomte Guillem, amb la donació «a la casa de Santa Maria d'Agrevolet i als seus habitants.»

Altres nobles afavoriren amb llurs donatius i llegats testamentaris el Santuari, així com el poble que manté el culte a la Verge del Gresolet amb el mateix fervor que ho feren els fidels medievals.

La seva festa es celebra el dilluns i el dissabte de l'Ascensió.

La present edició de Cobles a la Mare de Déu de Gresolet, a més d'un acte de fiial devoció de l'editor envers la Santíssima Verge, vol ésser un homenatge, si bé modest, ben sentit, envers els dos mestres que les van escriure i musicar: l'eximi poeta Ramon Surriach Senties i l'il·lustre musicòleg Mn. Francesc de P. Baldelló.

A un i altre el testimoni de la nostra admiració per la gran obra portada a cap amb tanta humilitat com eficàcia a favor de les nostres belles tradicions.

RAFAEL FARRAROS PUIG

Col·lecció «Servant», núm. 11 Any 1958.

Lletra de Ramon Surriach Senties.

Música de Mn. Francesc de P. Baldelló

Dibuix a la ploma de Joan Monteys i Sans

